

forma etimològica, sinó d'acord amb l'analogia de *corpulenta, violenta, turbulenta* etc. (i no el barbarisme *cosa corpulent*). — 6 No hi tenen relació un hapax *tener un buen sango* «ser simpático» trad. inepta de l'it. *bon sangue* ('bona sang') en una versió del Cortesano de Baldassarre Castiglione (mj. segle XVI), recollit pel glossari de Fontecha. Encara menys un *sanco* 'mena de guisat', manlleu de llengua aborigen, usat en alguns països hispano-americans, i que en algun altre apareixen alteració ben explicable, com *sango* (veg els diccs. d'americanismes de Malaret etc.). — 7 Sovint en Verdager *«sanch-nós verí espurneja»* en la versió definitiva de l'*Ail* II, 38c, «la cara *sangnosa* de Jesucrist», *Diet. T. Santa, O C Pop*, 60 1f I el verb derivat + «*ensagnosa los núvols ponentins»*, *Nazaret (La Creu, estr 2, v. 2)*, neologisme que Balari trobà xocant, però el poeta no volgué canviar-ho (*Epist* VII, 100, n 8)

LLISTA CORRELATIVA DE DERIVATS I COMPOSTOS

Poca-sang, sang f. i m, les sangs, moli de sang, carretera de sang, sangada, sangall, sancall, sangallada, salancada, sangariera, sangarrina, sanguerina, sanguerota, sanguerot, sangassa, +sangota, sangotera, sangot, sangqueta, sanqueta, sangui, -ina, sanguinarra, +sanguineli, taronja de la sang, sanguinea, sanguinera, sanguinolent, sanguini, sanguinitat, consanguini, consanguinitat, sanguinyol, sangrinyol, sangrell, sarguinyol, cerquinyol, sanguell, sagnar, sangnar, sancar, samar, sangrar, sangrar-se en salut, sangrar els pins, sagnador, sagnadura, sagna, sangria, samia, sengri, sangonera, sangonella, sanguenella, sangonell, sulsga, sangresola, sanguisola, sanguinyola, sanguisagna, sanguisugua, sangonent, sangonentament, sangonentejar, sangnent, sagnent, sagnant, de sang, sangrent, calma sangrenta, en sang, sangrar (veg supra), *sangraó, sangró, mala sangro, bona sangro, mal sangro, bon sangro, mal sagno, sangonós adj., sangonós m, sagnós, sancós, sangós, sangrós, sanguent, sangonar, sangonejar, sangralitat, sangonitat, sangonal, sanguinari, -ària, sanguinat, sanguinació, ensangonar, ensanguinar, ensangrar, ensangar, ensangrenar, ensagnantar, ensangat, ensangonament, dessagnar, dessangrar, dessamar, desama, dessagnament, sobre-sang, exsangue, sanguificar, sanguificació, sanguivor, sangglaçar, sangglaçat, sangcremar, sanggrar, sangfondre, sangfonment, sangfús, sangfonió, sang-de-cavall, sangdoble, sangflux, sangfred, sangprès, sangnua, sanosa, sa(n)nosa, +sanguivilla, sangtrait, sanctrit, sangrapins, +sangrallengües, singonera* [n 4], +*ensangnosar* [n 7]

Sanga l'usen alguns valencians amb el valor del cast. ZANJA «un avant-mur i una *sanga* separaven aquesta fortalesa de la 'Solana'», Nicolau Primitiu GSerrano (*ACCV* VIII, 64) i altra cita del mateix, en *AlcM*, que esmenta també uns sinònims *sangora* i *sangra* sense documentar-los «Si vol 'rebaixar el camp' --- fer solcs profunds per abaixar, es marca el camp i es calcula en quants dits l'ha de rebaixar, immediatament feien

la *sanga* o, més ben dit, el port mare, paral·lel a la mota ---», Mar. Zaragoza, *Cut de l'arròs a Silla*, p. 125 (però notem que en aquesta tesi dirigida per SGuarner, hom s'ha abstingut de registrar el mot en el glossari, com s'ha fet amb els altres mots i accs no documentats en *AlcM*).

Però en tot això sembla veure's adaptacions del *zanja* castellà modern (amb *h* > *k* o *g*). Car es tracta aquí d'una *z* primitiva, puix que el port. *sanja* ja és vell [mj. S XVII almenys], d'ús general i popular, i amb ampli arrelament dialectal; i en cast apareix *çanja* des de 1571; també ho suposa així l'etimologia raonable, si bé provisional, admesa en el DCEC (cf. de tota manera DCEC IV, 829b47, 830a4, 830a39 i una addició en el DECH). Tanmateix, en tot cas, convidria fer recerques en fonts valencianes del S XVIII etc, sense acontentar-se amb la constatació que ni CROS ni Sanello recolliren res d'això i Escrig només el groller castellanisme *çanxa* (sense definició i vacil·lant amb la grafia *çanja*).

Sangada, V. sang

SANGALA, nom de teixit [1789, DAg.; i Labèrnia 1840], castellà ZÀNGALA [c. 1700]. Conjecturo aquí que vingui del nom del cantó suís de *Sankt Gall*, on es fabriquen teixits. O es tractaria de teixits singalesos (o sigui provinents de *Simhala*, el nom sànscrit de Ceilan), cf. *madapolam* S'hi deu haver d'unir *sanguinea* [1403-23], mena de drap anàleg, en el qual potser es confongué el nom d'uns teixits de Ceilan amb el de Guinea: els encreuaments eren fàcils en aquestes importacions exòtiques.

Sangandall, sangandilla, V. sargantana Sanganelles, sangamilles, V. àrguens Sangardaix, sangardall, sangardilla, V. sargantana (i LLANGARDAIX) Sangarera, sangarrina, V. san Sangartana, sangartilla, sangatalla, V. sargantana Sangcremar, sangdoble, sangflux, sangfondre, sangfonment, sangfonió, sangfred, sangfús, sanggrar, sangglaçar, V. sang Sanglantana, V. sargantana Sanglar, V. senglar (SENGLE) Sangló, V. singló

SANGLOTAR, del llatí SINGULTARE 'exhalar sanglots, sospirar desoladament i amb veu plorosa'. □ 1.ª doc: princ. S. xv; *sanglot*, fi S. XIII.

«Torna d'uimés --- e no m'oblits, especialment en la fi, Senyor meu: no desempars perpetuament la creatura, tua, *sanglotant* e suspirant que sia ab tu», Boli-ver (*Excitatori, NCI* XXII, 77.22). De cap a la mateixa data són la cita de Martí Garcia en *AlcM*, i la d'un anònim «Él, vaent mi, *sanglotave* per gran dolor» en *InvLC*; «presents tenia / afliccions / --- / mig oblidades / --- / per tant, plorant / e *sanglotant*, / yo m revolcava / e fort bascava / ---», JRoig (*Spill*, 6396; Chabàs segueix el ms., tot citant la variant *e x*, e *exanglotant* de les eds. B (1531) i A (1530), «quan diu: Misericòrdia! --- *sanglotan* ---», StVicentF III, 86.2.

En la tradició lexicogràfica només des de Lacav.